

[Edel Saunte.]

indgår der en række faktorer, som gør det umuligt direkte at sammenligne den pris, som forbrugeren i dag giver for en liter sødmælk, med den pris, som forbrugeren gav i 1939. Jeg kan nævne for det første, at udbringningsafgiften, som vi jo alle kender, ikke eksisterede i 1940, men først er blevet indført i 1941 og senere forhøjet. I 1939—40 var der også en række rabatordninger, som er bortfaldet som følge af loven. Disse rabatordninger får også indflydelse på en gennemsnitsprisberegning. Endelig er bestemmelsen om billigmejerierne bortfaldet, og også dette vil medføre en vis forskydning i priserne. Hertil kommer den betydelige forskydning i producentprisen og forskydningen i lønningsniveauet og det øvrige omkostningsniveau for hele branchen.

Priskontrolrådet har for kommissionen gennemført en efter min mening meget indgående og værdifuld beregning vedrørende hele prisspørgsmålet. Som jeg sagde før, kan man ikke drage direkte sammenligning, for man har taget i betragtning alle de ting, jeg har nævnt, plus en række andre, og det er gjort meget omhyggeligt. Det forekommer mig herefter, at man i prisdirektoratet har beregnet de forskellige muligheder meget snævert, således at man må mene, at det resultat, man er kommet til, i hvert tilfælde er den prisbesparelse, der er opnået ved mælkeordningen. Man kan diskutere visse af tallene, det erkender jeg, men jeg synes, at enhver diskussion må ende i, at priskontrolrådet — som iøvrigt altid, når det beregner priser — har været meget forsigtigt og har beregnet den prisavance eller prisforskel, som må siges at være den mindste.

Prisdirektoratet kom til det resultat, at for mælk og fløde taget sammen er der opstået besparelse ved mælkerationaliseringen på 15,57 øre pr. l. Det er et ikke ubetydeligt beløb. Det betyder — eller betød, dengang beregningen blev foretaget; det er nu snart 3 år siden — 25 mill. kr. årlig for det københavnske forbrug. Det er ret store tal forholdsmæssigt, kan man se, hvis man sammenligner med bruttoavancen. I engrosleddet er det ikke mindre end 57,6 pct. og i detailleddet 27,7 pct. Hvis man i stedet for sammenligner med salgsprisen, er det 21,2 pct.

Der siges herimod, at grunden til, at man kan opnå denne store besparelse, er, at fløden har måttet bære tabet ved besparelsen, men der er foretaget en særlig beregning for flødeprisen, og det viser sig, at de absolutte besparelser i flødeprisen er større end besparelserne i mælkeprisen, og at den procentvise besparelse svarer så temmelig nøje til den procentvise besparelse i mælkeprisen. Videre var forholdet mellem bruttoavancen for mælk og for fløde den samme i 1940 som i 1953, da beregningen blev foretaget, og hertil kommer, at de 15,57 pct. er beregnet som et gennemsnitstal for fløde og mælk og derfor ikke ændres ved forskydning mellem mælk og fløde.

Man kan også se på, om spændvidden, som man kalder det, nemlig forskellen mellem producentpris og konsumpris, er den samme, som den var i 1940, eller om den har været nedadgående eller stigende. Hvis vi tager mælk og fløde sammen, var spændvidden i 1940 114 pct., medens den i 1953 var 64 pct. Den højtærede handelsminister har anført et andet spændviddetal, men det skyldes, at der der regnes med prisen for helliterflaske. Dér var spændvidden 100 i 1940 og 51 i 1953. Hvis vi ser på stigningen i producentprisen og sammenligner den med stigningen i forbrugerprisen, viser det sig, at producentprisen i dette tidsrum er steget med 21,10 øre, medens forbrugerprisen er steget med 21,56 øre, altså en forskel på 0,46 øre, der skal dække hele den stigning, der har været i handelen på avancer, lønninger m. v., eller som rettere sagt ville være kommet, hvis vi ikke havde haft mælkeordningen.

De tal, jeg her har nævnt, er for København. I købstæderne har man ikke på samme måde en grundig undersøgelse af priser og øvrige forhold. Derfor er der ikke samme sammenligningsmuligheder som her i København. Derimod har man den mulighed, at man kan sammenligne priserne i de byer, der har fået en ordning, med priserne i de byer, der ikke har fået en ordning. Det viser sig her, at priskontrolrådet kan fastslå følgende besparelser for mælken, hvis man sammenligner disse grupper: for sødmælkens vedkommende 6,3 øre pr. l, for børnemælkens vedkommende 4,6 øre pr. l og for flødens vedkommende 13 øre pr. l. Det er altså ikke helt små tal, målt med den fak-